

ЕКОЛОГІЧНИЙ ДИЗАЙН САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ЙОГО ПЕРСПЕКТИВИ

Стоянець Н.В., д.е.н., професор кафедри садово-паркового
та лісового господарства Сумського НАУ

Екологічний дизайн садово-паркового господарства передбачає застосування стійких та екологічно чистих практик у вирощуванні та догляді за рослинами. Він спрямований на мінімізацію негативного впливу на навколишнє середовище при максимальному збільшенні врожайності, тобто це підхід до організації простору з врахуванням екологічних принципів збереження природи та створення сприятливого середовища для рослин, тварин і людей.

Доцільно виділити базові принципи екологічного проектування в садово-парковому господарстві:

1. Біорізноманіття - сучасні практики садівництва мають сприяти та покращувати збереження довкілля шляхом створення різноманітних екосистем, шляхом об'єднання та збереження різних видів рослин і створення середовища існування для корисних комах і дикої природи.

2. Органічні та регенеративні методи а саме уникнення використання синтетичних пестицидів, гербіцидів і добрив має важливе значення в екологічному садівництві, слід застосовувати органічні методи, такі як компостування, сівозміна та біологічна боротьба зі шкідниками, слід також розглянути регенеративні практики, такі як використання органічної мульчі та покривних культур для покращення здоров'я та родючості ґрунту.

3. Економія води тобто садівництво має бути спрямоване на мінімізацію використання води, впроваджувати водо ефективні системи зрошення, такі як крапельне зрошення, збір дощової та переробка стічної води можуть слугувати для зменшення залежності від джерел прісної води.

4. Підтримка здорового ґрунту має вирішальне значення для сталого садівництва., такі методи, як компостування, вермікультивування і уникнення надмірного обробітку ґрунту допомагають покращити структуру ґрунту, доступність поживних речовин і утримання води.

5. Інтегрована боротьба зі шкідниками передбачає використання комбінації культуральних, біологічних і хімічних методів боротьби з шкідниками та хворобами, цей підхід мінімізує використання синтетичних пестицидів, натомість зосереджується на профілактиці, моніторингу та цілеспрямованому втручанні.

6. Енергоефективність вимагає докласти зусиль для зменшення споживання енергії в садівництві, що може включати використання відновлюваних джерел енергії для опалення та охолодження теплиць, впровадження енергоефективних технологій і максимального використання природного освітлення для росту рослин.

7. Збереження середовища існування тобто створення місць існування для запилювачів і корисних комах через надання квітучих рослин, укриття та джерел води є невід'ємною частиною екологічного садівництва. Впроваджені принципи екологічного дизайну у садово-парковому господарстві передбачають стійкість та гармонізацію із природою та мінімізацію негативного впливу на навколишнє середовище так як будуть спроектовані з урахуванням екологічних складових, які приносять користь як людям, так і навколишньому середовищу.

Тому перспективи садово-паркового екологічного проектування є сучасно важливими, а саме серед них покращена якість повітря, зменшення ерозії ґрунту, фільтрація води, регулювання клімату, а також посилене запилення та боротьба зі шкідниками корисними комахами. Мають переваги для здоров'я, фізичному та психічному благополуччя, так як відвідування природи асоціюється зі зниженням стресу, покращенням настрою, збільшенням фізичної активності та стабілізації когнітивних функцій, тобто ці території доцільно використовувати для залучення громади, соціалізації та освіти. Фактично, імітуючи природні ландшафти та використовуючи різноманітну рослинну палітру, ці простори можуть створити візуально приємне та культурно значуще середовище, що підвищує їх цінність і привабливість для відвідувачів. Завдяки використанню рослин, які адаптовані до місцевих кліматичних умов, реалізуючи стратегії управління водними ресурсами та впроваджуючи елементи зеленої інфраструктури, ці простори можуть краще протистояти екстремальним погодним явищам, таким як хвилі спеки та сильні опади. Сади та парки, спроектовані з урахуванням екологічних принципів, можуть слугувати класами на відкритому повітрі, забезпечуючи практичний досвід навчання збереження навколишнього середовища, сталого розвитку, техніки садівництва та важливості біорізноманіття для людей будь-якого віку. Загалом, перспективи екологічного дизайну садів і парків є багатообіцяючими, оскільки вони пропонують баланс між людськими потребами та збереженням навколишнього середовища, що веде до стійких і яскравих відкритих просторів, які приносять користь як людям, так і навколишньому середовищу.

Література

1. Стеців І. Оптимізація діяльності лісового господарства України: проблеми та шляхи їх вирішення. «Молодий вчений» № 6 (70). 2019 <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-6-70-42> Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/j-pdf/> (дата звернення 25.09.2023)